

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕННИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО»

ОСНОВИ АГРОБІЗНЕСУ
ПРОГРАМА (ОРІЄНТОВНА)

навчальної дисципліни
підготовки фахових молодших бакалаврів
спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва
в закладах фахової передвищої освіти

Рожище
2021

Укладач програми:

Куденчук Л. А., викладач спеціальних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького»

Рецензент:

Мосійчук Г. С., викладач технологічних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького»

Рекомендовано цикловою комісією технологічних дисциплін ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького» (протокол від 15.09.2021 р. № 2)

Схвалено педагогічною радою ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького» (протокол від 21.12.2021 р. № 4)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

«Основи агробізнесу»

Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Освітньо-професійна програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Нормативна чи вибіркова	Вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	2
Загальна кількість годин	60

Форма організації освітнього процесу та види навчальних занять, обсяг годин:

Навчальні заняття:	
Лекції	22
Практичні заняття	8
Самостійна робота	30
Форма підсумкового контрольного заходу	залік

ВСТУП

Програма дисципліни «Основи агробізнесу» передбачає формування теоретичних знань та практичних умінь, які необхідні для організації та здійснення підприємницької діяльності в аграрній сфері і ґрунтується на системному підході до ефективної взаємодії всіх ланок процесу виробництва та реалізації продукції в агробізнесі.

Метою вивчення дисципліни є розкриття основних засад створення та розвитку суб'єктів агробізнесу, розуміння необхідності поєднання ринкового механізму та державного регулювання агробізнесу, отримання навиків аналізу ресурсів, результатів діяльності в агробізнесі, оцінювання їх ефективності та виявлення резервів з покращення функціонування аграрної сфери економіки.

Міждисциплінарні зв'язки: «Економічна теорія», «Економіка виробництва продукції тваринництва», «Основи бухгалтерського обліку», «Менеджмент і маркетинг», «Організація виробничої і бізнесової діяльності».

Після вивчення дисципліни «Основи агробізнесу» студент повинен **знати:**

- сутність, організаційні засади діяльності агробізнесу;
- аспекти взаємодії агробізнесу і держави;
- правові та економічні засади розвитку агробізнесу;
- основи створення і функціонування організаційно-правових форм господарювання в агробізнесі;
- структуру, особливості розробки та оформлення бізнес-плану;
- особливості формування земельних відносин;
- суть та методи розрахунку продовольчої безпеки країни.

В результаті вивчення дисципліни «Основи агробізнесу» студент повинен **уміти:**

- обґрунтовувати сучасні тенденції розвитку агробізнесу в Україні;
- володіти правовими основами регулювання агробізнесу;
- обирати ефективні прийоми, методи і тип господарської діяльності в агробізнесі;
- розробляти бізнес-план та використовувати його в процесі діяльності суб'єктів агробізнесу;
- оцінювати ефективність ведення агробізнесу, визначати резерви покращення;
- розробляти заходи з екологізації усіх сфер агробізнесу.

Тематичний план, запропонований у програмі, є орієнтовним. При складанні робочої програми викладач може змінювати кількість годин, що відводиться на вивчення окремих тем, з обов'язковим збереженням загальної кількості годин, передбаченої навчальним планом. Внесені зміни повинні бути обговорені на засіданні циклової комісії та затверджені заступником директора з навчальної роботи.

1. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ		Тема		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи			
№	назва	№	назва	разом	лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Теоретичні основи агробізнесу	1.1.	Агробізнес в ринковому середовищі	6	2	2	2
		1.2.	Організаційно-правові форми господарської діяльності в агробізнесі	6	2		4
		1.3.	Селянське (фермерське) господарство в Україні	4	2		2
		1.4.	Економічний механізм функціонування суб'єктів аграрного бізнесу	4	2		2
		1.5.	Бізнес-планування в агробізнесі	8	2	2	4
		1.6.	Земельні відносини в агробізнесі	4	2		2
Всього за розділ				32	12	4	16
2.	Організація агробізнесу	2.1.	Інфраструктура агропромислового виробництва	4	2		2
		2.2.	Технології підвищення виробництва в агробізнесі	8	2	2	4
		2.3.	Економічна ефективність агробізнесу	8	2	2	4
		2.4.	Екологізація агробізнесу	4	2		2
		2.5.	Продовольча безпека України	4	2		2
Всього за розділ				28	10	4	14
Разом годин з навчальної дисципліни				60	22	8	30

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АГРОБІЗНЕСУ

1.1. Агробізнес в ринковому середовищі

Сутність агробізнесу, його роль та місце в ринковій економіці. Передумови розвитку агробізнесу в Україні. Правове забезпечення функціонування підприємств агробізнесу. Поєднання ринкового механізму і державного регулювання агробізнесу. Особливості становлення та розвитку агробізнесу в регіонах України.

Семінарське заняття 1

Особливості розвитку агробізнесу в різних регіонах світу

1.2. Організаційно-правові форми господарської діяльності в агробізнесі

Організаційно-правові форми господарювання в аграрному бізнесі, особливості створення та функціонування. Агропромислові комбінати, агропромислові об'єднання, агрофірми, агрохолдинги, спільні підприємства, міжнародні продовольчі компанії.

Сільськогосподарські виробничі та обслуговуючі кооперативи, їх характеристика.

1.3. Селянське (фермерське) господарство в Україні

Фермерське господарство як форма господарської діяльності в агробізнесі. Становлення і розвиток фермерства в Україні. Правові основи створення селянських (фермерських) господарств. Організація сільськогосподарського виробництва у селянських (фермерських) господарствах.

1.4. Економічний механізм функціонування суб'єктів аграрного бізнесу

Економічні засади розвитку агробізнесу. Економічний механізм регулювання агробізнесу в Україні.

Фінансова діяльність підприємств агробізнесу. Способи залучення фінансових ресурсів. Кредитування аграрного виробництва. Оподаткування суб'єктів аграрного бізнесу в Україні.

Основні шляхи вдосконалення економічного механізму господарювання аграрних формувань.

1.5. Бізнес-планування в агробізнесі

Сутність, завдання та призначення бізнес-плану. Функції бізнес-плану: зовнішня і внутрішня. Стадії розробки бізнес-плану: початкова, підготовча, основна.

Технологія розробки бізнес-плану. Структура бізнес-плану. Зміст основних розділів бізнес-плану. Оформлення бізнес-плану.

Технологія складання фінансового плану. Аналіз виконання плану.

Практичне заняття 1

Складання бізнес-плану.

1.6. Земельні відносини в агробізнесі

Земля – головний засіб виробництва у сільському господарстві. Класифікація земельних угідь. Суть земельних відносин і особливості їх формування. Державний земельний кадастр та оцінка землі. Показники використання земельного фонду. Земельна реформа в Україні.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ АГРОБІЗНЕСУ

2.1. Інфраструктура агропромислового виробництва

АПК та його характеристика. Розвиток агропромислової інтеграції та формування АПК. Суть інфраструктури агропромислового виробництва. Призначення та склад інфраструктури агропромислового виробництва. Виробнича та соціальна інфраструктура. Функції агросервісу.

2.2. Технології підвищення виробництва в агробізнесі

Резерви підвищення виробництва в аграрній сфері. Резерви підвищення продуктивності агропромислового виробництва.

Біологічні резерви збільшення виробництва продовольчих ресурсів.

Нетрадиційні методи збільшення сільськогосподарського виробництва. ІТ-технології та інновації в агробізнесі.

Практичне заняття 2

Аналіз витрат, собівартості та реалізації сільськогосподарської продукції на підприємствах агробізнесу.

2.3. Економічна ефективність агробізнесу

Сутність і види ефективності агробізнесу. Критерії, методи та показники ефективності функціонування підприємницьких структур агробізнесу. Основні напрями підвищення ефективності агробізнесу.

Методи визначення показників економічної ефективності агробізнесу. Аналіз ефективності виробничої діяльності. Оцінювання фінансового стану та виробничо-фінансових результатів діяльності підприємств агробізнесу. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства. Аналіз рентабельності.

Практичне заняття 3

Економічна оцінка діяльності підприємницьких структур агробізнесу.

2.4. Екологізація агробізнесу

Вплив сільськогосподарського виробництва на стан навколишнього середовища. Вплив переробних підприємств агробізнесу на навколишнє середовище. Економічні механізми екологізації агробізнесу.

2.5. Продовольча безпека України

Світовий продовольчий ринок. Основні тенденції виробництва продовольства у різних регіонах світу. Продовольча проблема в сучасному світі.

Основні напрями експорту та імпорту сільськогосподарської продукції. Україна на світових продовольчих ринках. Масштаби голоду та недоїдання. Продовольча безпека країни. Продовольча проблема в Україні та шляхи її розв'язання.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Основним завданням в закладах фахової передвищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства є формування творчої особистості спеціаліста, здатного до самостійного підвищення фахового рівня, самоосвіти, креативності, інноваційної діяльності. Але розв'язання цього завдання неможливе, якщо в освітньому процесі існуватиме лише передача знань від викладача до студента. Щоб залучити студента до активного здобуття знань, неоціненною є роль самостійної роботи.

В орієнтовній структурі навчальної дисципліни до кожного розділу вказано кількість годин, відведену на самостійне вивчення. Самі ж теми на самостійне вивчення визначає викладач, що забезпечуватиме його творче ставлення до праці, надасть можливості розвивати педагогічно-доцільну лінію співпраці та перетворити свій предмет на засіб формування всебічно розвиненої особистості студента.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА І ДЖЕРЕЛА

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 (зі змінами і доповненнями).
2. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями).
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями).
4. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI (зі змінами і доповненнями).
5. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III (зі змінами і доповненнями).
6. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII (зі змінами і доповненнями).
7. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV (зі змінами і доповненнями).
8. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII (зі змінами і доповненнями).
9. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р. № 3125-XII (зі змінами і доповненнями).
10. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV (зі змінами і доповненнями).
11. Андрійчук В. Г. Економіка агропромислового комплексу: підручник. Київ: КНЕУ, 2013. 779 с.
12. Бутинець Ф. Ф. Основи бізнесу: навчальний посібник. Житомир: ПП «Рута», 2004. 364 с.
13. Галушко В. П. Основи аграрної економіки: підручник. Київ: Вища освіта, 2013. 399 с.
14. Гой І. В. Підприємництво: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.
15. Доброва Н. В. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса, 2018. 305 с.
16. Дробот В. І., Зуб Т. І. Економічний довідник аграрника. Київ: Преса України, 2015. 800 с.
17. Єрмаков О. Ю. Підприємництво в аграрних формуваннях: навчально-методичний посібник. Київ: НУБіП, 2008. 271 с.
18. Ільчук М. М., Іщенко Т. Д. Підприємницька діяльність та агробізнес: підручник. Київ: Вища освіта, 2016. 543с.
19. Колот А. М. Створення власного бізнесу: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2017. 311 с.
20. Малік М. Й., Федієнко П. М. Аграрна реформа і розвиток підприємництва. Київ: ІАЕ УААН, 2018. 271 с.

21. Мельников А. М., Коваленко О. А., Пундяк Н. Б. Основи організації бізнесу: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 200 с.
22. Павловська Л. Д. Економіка підприємства: навчальний посібник. Житомир: Видавництво ЖНАЕУ, 2019. 640 с.
23. Педько А. Основи підприємництва і бізнес-культури: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
24. Петрович Й. М. Створення і функціонування суб'єктів підприємництва: навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2015. 256 с.
25. Пилявець В. М., Милявець М. Т. Фінанси: навчальний посібник. Київ: Аграрна освіта, 2010. 306 с.
26. Саблук П. Т. Проблеми ефективного функціонування АПК в умовах нових форм власності та господарювання. Київ: ІАЕ, 2016. Т.1. 831 с.; Т.2. 851 с.
27. Семенов В. Ф., Сіваченко І. Ю., Федоряка В. П. Загальний курс агробізнесу: навчальний посібник. Київ: Товариство «Знання», КОО, 2000, 301 с.

Інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: www.rada.gov.ua
2. Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua
3. Міністерство фінансів України: www.minfin.gov.ua
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: www.me.gov.ua
5. Комітет з питань промислової політики та підприємництва: www.komprompol.rada.gov.ua
6. Торгово-промислова палата України: www.ucsi.org.ua
7. Український союз промисловців та підприємців: www.uspp.ua
8. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу: www.uaib.com.ua
9. Офіційний сайт Міжнародної асоціації бізнес інновацій: www.inbia.org.ua
10. Державна служба статистики України: ukrstat.gov.ua
11. Державний аграрний реєстр: www.ar.gov.ua